

Číslo jednací: KK/834/KR/20-08

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Karlovarského kraje, odbor kultury, památkové péče, lázeňství a cestovního ruchu (dále jen „krajský úřad“) jako orgán státní památkové péče příslušný dle ust. § 28 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (dále jen zákon o státní památkové péči) a ust. § 10 a § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů projednal žádost Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou, se sídlem Platněřská 191/4, 110 00 Praha 2, zastoupeného velmistrem Josefem Šedivým ze dne 21. 4. 2020 ve věci vydání závazného stanoviska k obnově hlavního oltáře a oltářního obrazu v kostele Nanebevzetí Panny Marie a sv. Máří Magdalény v poutním areálu Chlumu Svaté Maří dle žádosti a restaurátorského průzkumu „Restaurátorský průzkum, Oltářní obraz s motivem Nanebevzetí Panny Marie z hlavního oltáře kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Maří v Chlumu Svaté Maří, obec Chlum Svaté Maří, okres Sokolov, kraj Karlovarský, 10. 3. 2020“ zpracovaného restaurátorem Ak. mal. Zdeňkem Novotným a po vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Lokti (dále jen „NPÚ v Lokti“), čj. NPÚ-342/32158/2020 ze dne 22. 5. 2020 vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči toto

závazné stanovisko:

Restaurování hlavního oltáře a oltářního obrazu v kostele Nanebevzetí Panny Marie a sv. Máří Magdalény v poutním areálu Chlumu Svaté Maří, národní kulturní památky prohlášené nařízením vlády č. 23/2018 Sb., ze dne 31. 1. 2018, zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek v ČR pod rejstříkovým číslem 429, kulturní památky zapsané v Ústředním seznamu pod rejstříkovým číslem 21448/4-595, st. p. č. 1, k. ú. Chlum Svaté Maří, dle žádosti a restaurátorského průzkumu „Restaurátorský průzkum, Oltářní obraz s motivem Nanebevzetí Panny Marie z hlavního oltáře kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Maří v Chlumu Svaté Maří“, obec Chlum Svaté Maří, okres Sokolov, kraj Karlovarský, 10. 3. 2020, zpracovaného restaurátorem Ak. mal. Zdeňkem Novotným, **je** dle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči

přípustné při dodržení následujících podmínek:

1. Architektura a plastická výzdoba oltáře:

- 1.1 V souladu s výsledky průzkumů zůstane zachována poslední hodnotná ucelená vrstva z 19. století. Na základě prohlídky bude určena konkrétní druhotná nehodnotná (případně

- dílo degradující) barevná vrstva, kterou bude možné po odsouhlasení krajským úřadem za účasti odborného garanta NPÚ v Lokti odstranit.
- 1.2 Na architektuře a plastické výzdobě oltáře budou provedeny zkoušky způsobu čištění, snímání nečistot a míry (intenzity) čištění. Vzorek navrhovaného způsobu čištění, snímání nečistot a míry čištění bude posouzen zástupcem krajského úřadu za účasti odborného garanta NPÚ v Lokti v rámci kontrolního dne. Teprve po jejich konstatování, že konkrétním způsobem a intenzitou čištění odpovídá požadavkům památkové péče a nedochází k poškození vrstev určených k zachování, budou tyto práce provedeny jako celek.
 - 1.3 Rekonstrukce a retuše polychromie, zlacení a stříbření: Tam, kde jsou zlacení, stříbření a polychromie oltáře velmi poškozené včetně křídového podkladu, budou rekonstruovány dle dochovaných částí. Míra a způsob provedení případné rekonstrukce bude posouzena na základě provedeného vzorku, který bude posouzen krajským úřadem za účasti odborného garanta NPÚ v Lokti v rámci kontrolního dne. Teprve po jejich konstatování, že vzorek odpovídá technologickým a vzhledovým požadavkům památkové péče, budou tyto práce provedeny jako celek.
 - 1.4 Zástupci krajského úřadu a zástupci, resp. příslušnému odbornému garantovi NPÚ v Lokti bude v předstihu 10 kalendářních dnů oznámeno zahájení prací. Poté bude na základě harmonogramu provádění prací dohodnut rámcový plán kontrolních dnů za účasti restaurátora a investora tak, aby byl zajištěn efektivní výkon dozoru a dohledu ze strany zástupců krajského úřadu a NPÚ v Lokti.
 - 1.5 Nové nálezy mající vliv na rozsah a způsob restaurování památky budou neprodleně ohlášeny a projednány s krajským úřadem a odborným garantem NPÚ v Lokti.
 - 1.6 Restaurátorské práce budou ukončeny přejímacím řízením a předáním závěrečné restaurátorské zprávy. Jedno vyhotovení restaurátorské dokumentace bude předáno NPÚ v Lokti pro dokumentační a archivní potřeby. Závěrečná restaurátorská zpráva bude předána NPÚ v Lokti do 5 měsíců od ukončení, resp. převzetí prací investorem.

2. Oltářní obraz:

- 2.1 Vzorek navrhovaného způsobu opravy defektů bude posouzen zástupcem krajského úřadu za účasti odborného garanta NPÚ v Lokti v rámci kontrolního dne. Teprve po jejich konstatování, že konkrétním způsobem opravy nedochází k poškození obrazu, budou tyto práce provedeny jako celek.
- 2.2 Vzorek provedení barevných retuší bude posouzen zástupcem krajského úřadu za účasti odborného garanta NPÚ v Lokti v rámci kontrolního dne, kde bude také určen rozsah provedení retuší. Teprve po jejich konstatování, že vzorek odpovídá technologickým a vzhledovým požadavkům, budou tyto práce provedeny jako celek.
- 2.3 Zástupci krajského úřadu a zástupci, resp. příslušnému odbornému garantovi NPÚ v Lokti bude v předstihu 10 kalendářních dnů oznámeno zahájení prací. Poté bude na základě harmonogramu provádění prací dohodnut rámcový plán kontrolních dnů za účasti restaurátora a investora tak, aby byl zajištěn efektivní výkon dozoru a dohledu ze strany zástupců krajského úřadu a NPÚ v Lokti.
- 2.4 Nové nálezy mající vliv na rozsah a způsob restaurování památky budou neprodleně ohlášeny a projednány s krajským úřadem a odborným garantem NPÚ v Lokti.
- 2.5 Restaurátorské práce budou ukončeny přejímacím řízením a předáním závěrečné restaurátorské zprávy. Jedno vyhotovení restaurátorské dokumentace bude předáno NPÚ

v Lokti pro dokumentační a archivní potřeby. Závěrečná restaurátorská zpráva bude předána NPÚ v Lokti do 5 měsíců od ukončení, resp. převzetí prací investorem.

Účastník řízení dle § 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou IČO: 00408026, se sídlem Platněřská 191/4, 110 00 Praha 2, zastoupený velmistrem Josefem Šedivým

Odůvodnění:

Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou se sídlem Platněřská 191/4, 110 00 Praha 2, zastoupený velmistrem Josefem Šedivým, požádal dne 21. 4. 2019 o vydání závazného stanoviska k realizaci **Restaurování hlavního oltáře a oltářního obrazu v kostele Nanebevzetí Panny Marie a sv. Máří Magdalény v poutním areálu Chlumu Svaté Maří**, národní kulturní památky prohlášené nařízením vlády č. 23/2018 Sb., ze dne 31. 1. 2018, zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek v ČR pod rejstříkovým číslem 429, kulturní památky zapsané v Ústředním seznamu pod rejstříkovým číslem 21448/4-595, st. p. č. 1, k. ú. Chlum Svaté Maří. K žádosti byl přiložen „Restaurátorský průzkum, Oltářní obraz s motivem Nanebevzetí Panny Marie z hlavního oltáře kostela Nanebevzetí Panny Marie a sv. Maří v Chlumu Svaté Maří“, zpracovaný restaurátorem Ak. mal. Zdeňkem Novotným, dne 10. 3. 2020.

Jedná se o velmi hodnotnou barokní památku z první poloviny 18. století, která byla navržena i realizována regionálními umělci a doplněna o kvalitní malbu pražského malíře Johanna Georga Hiensche. Na oltáři se značnou měrou podílel známý regionální umělec Eliáš Dollhopf z Horního Slavkova. Architekturu a výzdobu provedli umělci z významné chebské sochařské rodiny Stiplů. Jedná se o vysoce kvalitní umělecké dílo, jehož originální povrchová úprava je nyní skrytá pod vrstvou z 19. století. Tato druhotná úprava byla rovněž provedena na obou bočních oltářích. Od originálního barokního pojetí se velmi liší. Nicméně byla provedena kvalitně, malířským způsobem odpovídajícím honosnosti a cennosti mobiliáře poutního kostela. Stávající povrchová úprava je součástí díla již téměř 150 let.

Jelikož je hlavní oltář s oltářním obrazem hodnotným umělecko-řemeslným a výtvarným dílem, musí práce na obnově oltáře v souladu s ustanovením § 14a o státní památkové péči provádět odborník-restaurátor, který je držitelem patřičného povolení Ministerstva kultury ČR.

Rozšířený průzkum jak oltáře, tak i obrazu podstatně prohloubil poznání o předmětných dílech. Byl zacílen na zjištění možností obnovy a prezentace konkrétních barevných vrstev. Za stejným účelem byl proveden restaurátorský průzkum na bočních oltářích. Během těchto průzkumů bylo zjištěno, že původně zamýšlené snímání druhotné polychromní vrstvy z 19. století z oltářní architektury a její plastické výzdoby není technologicky možné, aniž by nedošlo k poškození originální barokní povrchové úpravy. Z tohoto důvodu bude provedena obnova stávající ucelené a kvalitní vrstvy z 19. století. Dojem z jejího malířsky pojatého

povrchu nyní kazí velmi ztmavlý lak. Ten bude proto odstraněn a druhotná polychromie bude obnovena restaurátorským způsobem v konzervačním duchu.

Krajský úřad žádost posoudil. Ve svém závazném stanovisku vychází ze znalosti místa, dané problematiky a vyjádření NPÚ v Lokti, čj. NPÚ-342/32158/2020 ze dne 22. 5. 2020, ve kterém je záměr shledán jako přípustný při dodržení podmínek, které jsou zohledněny ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Odůvodnění podmínek závazného stanoviska:

Architektura a plastická výzdoba oltáře:

Podmínka č. 1.1, 1.2 a 1.3: Tyto podmínky byly stanoveny z důvodu ochrany kulturně-historických hodnot. Čištění a snímání nečistot z architektury a plastické výzdoby oltáře spolu se způsobem a rozsahem polychromie, zlacení a stříbření budou mít vliv na podobu a estetické působení oltáře jako celku. Je proto nutné způsob provedení těchto prací odsouhlasit na vzorcích.

Podmínka č. 1.4 a 1.5: Byly stanoveny z důvodu povinnosti krajského úřadu a NPÚ v Lokti zabezpečit výkon dozoru a odborného dohledu při obnově národní kulturní památky z hlediska státní památkové péče vyplývající z ust. § 28 odst. 2 písm. f) a ust. § 32 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči. Úkolem těchto složek státní památkové péče je mj. na místě dozírat, aby nedošlo k poškození kulturně-historických hodnot národní kulturní památky, které v tomto případě spočívají v umělecko-řemeslném zpracování oltáře a jeho historii.

Podmínka č. 1.6: Komisionální převzetí prací je příležitostí, kdy zúčastnění, tedy i zástupci památkové péče, mohou uplatnit připomínky k provedené práci. Zpracování restaurátorské zprávy a její předání odborné organizaci památkové péče je stanoveno na základě ust. § 10 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb. (prováděcí vyhláška k zákonu o státní památkové péči) a je nezbytné pro kontrolu úspěšnosti zásahů v průběhu času i pro budoucí péči o příslušnou část památky. Při stanovení lhůty pro předání restaurátorské zprávy přihlédl krajský úřad k předpokládané složitosti/charakteru a rozsahu restaurátorského zásahu.

Obraz:

Podmínka č. 2.1: Tato podmínka byla stanovena z důvodu ochrany kulturně historických hodnot. Způsob opravy defektů bude mít vliv na estetické působení a technický stav obrazu. Z tohoto důvodu je nutné správnost navrhovaného způsobu provedení opravy odsouhlasit na předvedeném vzorku.

Podmínka č. 2.2: Retuše míst s chybějící malbou se budou v rámci restaurované malby pohledově uplatňovat a ovlivňovat celkový dojem z restaurovaného obrazu. Z tohoto důvodu je třeba správnost navrženého způsobu a rozsahu provedení barevných retuší odsouhlasit na předvedeném vzorku.

Podmínka č. 2.3 a 2.4: Byly stanoveny z důvodu povinnosti krajského úřadu a NPÚ v Lokti zabezpečit výkon dozoru a odborného dohledu při obnově národní kulturní památky

z hlediska státní památkové péče vyplývající z ust. § 28 odst. 2 písm. f) a ust. § 32 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči. Úkolem těchto složek státní památkové péče je mj. na místě dozírat, aby nedošlo k poškození kulturně-historických hodnot národní kulturní památky, které v tomto případě spočívají ve výtvarné a historické hodnotě obrazu. a jeho historii.

Podmínka č. 2.5: Komisionální převzetí prací je příležitostí, kdy zúčastnění, tedy i zástupci památkové péče, mohou uplatnit připomínky k provedené práci. Zpracování restaurátorské zprávy a její předání odborné organizaci památkové péče je stanoveno na základě ust. § 10 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb. (prováděcí vyhláška k zákonu o státní památkové péči) a je nezbytné pro kontrolu úspěšnosti zásahů v průběhu času i pro budoucí péči o příslušnou část památky. Při stanovení lhůty pro předání restaurátorské zprávy přihlédl krajský úřad k předpokládané složitosti/charakteru a rozsahu restaurátorského zásahu.

Předložený záměr obnovy národní kulturní památky, resp. restaurování hlavního oltáře včetně oltářního obrazu není v rozporu se zájmy státní památkové péče při respektování uvedených podmínek.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í :

V souladu s ustanovením § 81 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, může účastník proti tomuto rozhodnutí podat odvolání, a to k Ministerstvu kultury České republiky prostřednictvím Krajského úřadu Karlovarského kraje, odboru kultury, památkové péče, lázeňství a cestovního ruchu ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí; prvním dnem lhůty je den následující po dni oznámení rozhodnutí.

V Karlových Varech dne 14. 7. 2020

Mgr. Veronika Vodičková
vedoucí odboru kultury, památkové péče,
lázeňství a cestovního ruchu

Obdrží

Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou, se sídlem Platnéřská 191/4, 110 00 Praha 2

Na vědomí

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti